

Monika Bičíšťová: Česká numeralia ve výuce cizinců

Katedra českého jazyka a literatury, Fakulta pedagogická Západočeské univerzity
v Plzni, Plzeň 2014

posudek vedoucího diplomové práce

Obtížnost slovního druhu, který figuruje v názvu diplomantčiny práce, jistě není třeba příliš připomínat. S formální stránkou číslovek, resp. s jejich náležitou deklinací, mají mnohdy problémy i rodilí mluvčí (tím spíše cizinci učící se naší mateřštině), bez potíží nebývá ani jejich stránka významová (srov. obtíže při odlišování číslovek druhových a souborových, např. *dvoji x dvoje brýle*, nebo numeralií základních a úhrnných, srov. *čtyři x čtvero ročních období* atd.). O to cennější a užitečnější je proto téma, které si diplomantka zvolila.

V úvodu diplomové práce se autorka pokouší rozborem důležitých českých gramatik pojmenovat příčiny obtížnosti číslovek (1. kapitola), dále pojednává o roli číslovek v komunikaci (v návaznosti na Společný evropský referenční rámec pro jazyky a jednotlivé popisy úrovní češtiny jako cizího jazyka, tedy od A1 do B2 včetně, 2. a 3. kapitola), zastavuje se u učebního materiálu jako edukačního média (4. kapitola). Těžiště diplomové práce představuje analytická část (s. 32n.), v níž na základě stanovených jednotných kritérií diplomantka rozebírá lingvodidaktickou prezentaci daného slovního druhu ve vybraných učebních materiálech češtiny pro cizince. V závěru diplomové práce shrnuje M. Bičíšťová získané poznatky.

Za zdařilou pasáž DP pokládám analýzu popisu číslovek ve zmíněných gramatikách, ocenit je třeba i poměrně pracný rozbor zpracování číslovek v učebnicích pro jinojazyčné mluvčí. Ten by však podle mého soudu zasluhoval poněkud zevrubnější komentář, stávající vyhodnocení pokládám za příliš skromné a závěry za příliš vágní (viz s. 78n.); lingvodidaktická doporučení pro vyučovací praxi by měla být skutečně velmi konkrétní. Do jisté míry je problémový klíč k výběru a k posuzování učebních materiálů: stává se totiž, že vedle sebe figurují učebnice určené velmi odlišnému spektru cizinců (od úrovně A1 po B2). Poněkud nesourodým dojmem působí kapitolka čtvrtá.

Je škoda, že se v diplomové práci setkáváme s formulačními neobratnostmi (s. 7, 8, 10 a jinde) i s potížemi se slovosledem, s příliš kategorickými soudy (např. na s. 15), s interpunkcí chybějící (např. s. 15, 35, 39 atd.) i nadbytečnou (s. 37, 38 aj.), s chybnou rekcí (s. 38) apod. Upozorním i na některé další nepřesnosti: číslovky jsou slovním druhem, nikoliv gramatickou kategorií (s. 14), Cvrčkova gramatika je dílem kolektivním, nikoliv pouze jednoho autora (s. 13).

Bylo by vhodné, kdyby se diplomantka při obhajobě DP vyjádřila i k těmto bodům:

a) jak hodnotit vágní vymezení úrovně komunikační kompetence mluvčích (viz např. s. 34, tedy A1-A2, B1) či vymezení chybějící (s. 39);

b) která konkrétní doporučení, a to v závislosti na komunikační kompetenci mluvčího v češtině (A1 versus B2), by bylo možné stanovit z hlediska formální morfologie (požadavky na znalost flexe číslovek) a z hlediska znalosti druhů a významů číslovek.

Závěrem konstatuji, že pokládám diplomovou práci M. Bičišťové za dobře zpracovanou a splňující nároky na ni kladené, doporučuji ji proto k obhajobě. Navrhuji její hodnocení v rozpětí velmi dobře a dobře; výsledná známka bude záviset na průběhu a na úrovni obhajoby.

V Plzni dne 23.4.2014

doc. PhDr. Milan Hrdlička, CSc.

KČJ FPE ZČU